

**Otázka:** Státní správa

**Předmět:** Veřejná správa

**Přidal(a):** YOUREWELCOME

### **Obsah maturitní otázky**

- státní správa – pojem, znaky státu, funkce státu
- státní zřízení
- státní moc – pojem, zákonodárná, výkonná, soudní, legislativní proces
- orgány státní správy
- ústřední orgány státní správy

### **Státní správa - pojem, znaky státu, funkce státu**

- = veřejná správa uskutečňovaná státem

### **Stát**

- uspořádání lidské společnosti, která má moc vládnout, soudit a vytvářet zákony společnosti
- svrchovaný stát – není na nikom závislý, není podřízen jiné státní moci
- suverénní stát – nikdo do něho nesmí zasahovat

### **Znaky státu**

- Státní moc
- Obyvatelstvo
- Území
- Hranice

## Funkce státu

- Vnitřní
  - -> bezpečnostní, organizační, zákonodárná, společenská, sociální, kulturní, ekonomická
- Vnější
  - -> ochranné, diplomatické, regulační

## Státní zřízení, volební systém

- způsob, jakým je uplatňována státní moc (jakým způsobem stát vládne)
- **Monarchie** - tři druhy:
  - a) Absolutní (vláda jedince je neomezená),
  - b) Konstituční (vláda jedince omezena státními orgány),
  - c) Parlamentní (omezena ústavou a demokraticky zvoleným parlamentem)
- **Republika** = „vláda lidu“, představitelé státu jsou voleni - tři druhy:
  - a) Parlamentní
  - b) Prezidentská
  - c) Kancléřská

## Územně správní členění státu

- Unitární stát (jeden stát, národ, vláda)
- Spolkový stát, federace ( složený stát, vznikl spojením více států)
- Konfederace ( volné sdružení samostatných států)
- -> ČR JE DEMOKRATICKÝ, PRÁVNÍ UNITÁRNÍ STÁT

## Volební systém v ČR

- v ČR tvořen zásadami, volebním řádem, organizací voleb a volbami do všech zastupitelných orgánů včetně zastoupení v orgánech EU
- volby – vyjádření demokracie
- 2 základní volební systémy:
  - Poměrný volební systém
    - počet hlasů, které dostane
  - Většinový
    - majoritní systém, volí se jednotlivci (např. senát)
    - volební právo je aktivní (volit) a pasivní (být zvolen)
- druhy voleb:
  - a) komunální – do zastupitelstev obcí, každé 4 roky
  - b) krajské – do zastupitelstev krajů, každé 4 roky
  - c) poslanecké – do poslanecké sněmovny, každé 4 roky
  - d) senátní – po 3 letech se obměňuje 1/3 Senátu, volební období 6 let
  - e) prezidentské- každých 5 let
  - f) do parlamentu EU – z ČR 20 poslanců, každých 5 let

## Státní moc – pojem, zákonodárna, výkonná, soudní, legislativní proces

- stát je svou mocí schopen donutit obyvatelstvo, instituce, orgány a organizace k dodržování právních norem
- státní moc je nezávislá a je uskutečňována institucemi, orgány, organizacemi, úřady.
- stát má 3 složky: moc zákonodárnu, výkonnou a soudní.

### 1) Moc zákonodárna

- je tvořena parlamentem, tedy poslaneckou sněmovnou a senátem
- **A) Poslanecká sněmovna**
  - 200 členů
  - poslanci jsou voleni na 4 roky, min. věk je 21 let
  - voleni poměrným systémem – podle počtu získaných hlasů v jednotlivých

- obvodech se odvíjí počet mandátů
- schvaluje zákony, státní rozpočet
- **B) Senát**
  - 81 členů
  - senátoři jsou voleni na 6 let (po 3 letech se obměňuje 1/3 Senátu)
  - voleni většinovým systémem - do senátu je zvolen kandidát s nejvyšším počtem hlasů
  - může návrh zákona schválit a postoupit prezidentovi republiky, vrátit poslanecké sněmovně návrh zákona s pozměňovacími návrhy nebo zákon zamítnout

## Legislativní proces

- zákonodárná iniciativa = přednesení návrhu na změnu či přijetí nového zákona
- návrh jde do
  - 1. čtení = PS projedná, zda se návrhem vůbec „chce“ zabývat
  - 2. čtení = projednání - doplňování, změny
  - 3. čtení = opravení chyb → schválení zákona
- kvórum = min. počet poslanců, kteří mohou schválit zákon (1/3 členů)
- zákon je přijat → putuje do Senátu, má 30 dní na to se vyjádřit (schválit zákon)
- pokud se nevyjádří, zákon je schválen
- po schválení míří zákon k prezidentovi k podpisu → do 15 dnů má právo veta →
- zákon vrátí Sněmovně → ta může zákon znovu schválit → poté je zákon vyhlášen → publikován → zveřejněn ve Sbírce zákonů

## 2) Moc výkonná

- řídí správu státu, vykonává zákony
- stará se o stát prostřednictvím orgánů: státní zastupitelství, vláda (ministerstva), prezident.
- **A) Vláda**
  - = vrcholný orgán výkonné moci
  - může vydávat nařízení a vyhlášky ministerstev
  - člen vlády = ministr, premiér = předseda vlády
- **B) Prezident**
  - = hlava státu, volební období 5 let (může být volen na 2 období)

- zastupuje stát navenek
- jmenuje a odvolává předsedy vlády a členy vlády, soudce, ústavní soudce, profesory VŠ
- právo amnestie
- veto

### **3) Soudní moc**

- tvořena obecnou soustavou soudů a ústavním soudem
- soudy jsou při rozhodování nezávislé → řídí se pouze zákony
- dohled nad dodržováním zákonů, výklad práva

### **Ústřední orgány státní správy**

- Český statistický úřad
- Český telekomunikační úřad
- Český báňský úřad
- Úřad pro ochranu osobních údajů
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost
- Úřad vlády České republiky